

מסורת הש"ס

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

פז.

עין משפט
נר מצוה

עַד אֲמִי פִּיט מַהֲלִי
עֲבֹדַת כּוֹכָבִים הִלְכָּה
וּפִי"ב מַהֲלִי רוּחַ הַלֵּב
יִשְׁמַח לְאוֹר מֵה טוֹר שִׁע
י"ד סִי קִנָּא סִעִי הִי
עַד בִּמְיִי שֶׁם הִלְכָּה ט
וּפִי"ב מַהֲלִי רוּחַ
הִלְכָּה יִג טוֹר שִׁע שֶׁם
סִעִי וִי:

עו ג מיי פֿיכ מהל' שבת
הלכה ד:
עו ד מיי פֿיט מהל'
עבודת כוכבים הלכה
ד ופֿ"ב הל' רוצה ה' יב
עו סמג"א לאוין מוטש"ע
י"ד ס' קלג ספק ה:
עוה מיי פֿיט מהל'
עבודת כוכבים ה'
א סמג ש"ע טור ש"ע י"ד
י"ד קמג ספק ה:
עוה מיי פֿ"ד מהל'
מאכלות אסורות
הלכה ד סמג לאוין קלג טור
ש"ע י"ד ס' ז ספק א:

רבינו חננאל

יֵשׁ אֹמְרִים מוֹכְרִין לָהֶן
תְּרִיסִין. אִמְרַי בְּרַי נִתְּנָן
לָאִמְרַי אֲמַר בְּרַי אֲבֹהָ
הִלְכְּתָא כִּישׁ אֹמְרִים מֵאֵי
שְׂמָמָה דְּכִי שְׁלִים וְזִינִיָּה
מֵיִרְעָן עֵרְקִי. (תָּא דִּלְדִּמּוּ
יֵשׁ מוֹכְרִין לָהֶן תְּרִיסִין
כִּישׁ אֹמְרִים מוֹכְרִין לָהֶן
תְּרִיסִין אֲמַר בְּרַי נִתְּנָן אֲמַר
יֵיבָה בְּרַי אֲבֹהָ הִלְכְּתָא כִּישׁ
אֹמְרִים.) מִיָּט עֲשִׂיתוּ לָהֶן
בְּרִזְלֵי אֹקִיעִינָא בְּפִרְלָא
וְהֵינְדִּירָא. וְהֵאֲדִינָא
וְהֵבִינְדִּירָא לְפִרְסָאֵי מְשֻׁם
יִדְגְּנוּ מִלִּילָתָא. וְכֹל מִלִּי
יֵשׁ מוֹכְרִין לָהֶן בְּהֵמָה
שְׂמָמָה עֲבִילִים וְסוּיִילִין שְׁלִמִין
לְהֵבִינְדִּירָא. וְכֹל בְּחִירָא מְלִירָא

בכסות. תניא בן בתירה
ממנה מפני שהעורב
ממנה ממנה שחייב לילה
לממנה. פ"י רובע עליו
לכבד אבל אינו חורש עליו
לממנה אבלא חזרת כינרא
בה ואפי' ר' יהודה אומר
לממנו סוס לנכודי חזים
עליו דברים אחרים
שהעורב כמסיפיה פ"י
בכדור ושניו [ועוד]
משמקן מסינו בריהם:
והשלישי משמקן דרין
ברייהם א אמר ר' יוחנן
ההכה ככן בתירה ור'
יהודה מתיר בשבירה
השניה יכולת להפרצתה
ליתות. את דאמר רב
יהודה אמר שמואל של
בתירה ר' יוחנן שור
של פטט ביום איום. פ"י
הוא שאמר מקריבין מנחה
והו' תנוצין לבית קיסר
מלשוק תרונם מנחה
קורבנא אבל אכל
להקריבה לעבודת כוכבים
ואפי' חסר ר'
בבין כלומר תני שוחד
שבי של היו מקריבין

ומדריכין אותו בזה וצוהו
לעצמו לא למחר. ועוד
השחיד שלא להדרינו להן
אין אלא שחוט. ואסין
ביקש רבי ביטל הדבר
יעשה מעט. בשנה
אחת ביטל מלשלו להן
ביום אחד אלא למחר
בישנה אחרת ביטל
מלשלו חי אלא שחוט
בישנה אחרת ביטלו
לגמרי: אמר רב אשי אמר
זבדא בר תורא
במסמטין ליה ומשחין
עבד מלאכה כתיי תורי:
ממנה אין מוכרין להן
ובבין אמרית ולא כל דבר
וכרין להן: **גמרי** ומקש
שחוט שרי במאי שבור

לפרסאי דמננו ע'ין. ונראה דאין נמי שריין השתא למכור לעובדי כוכבים כלי זין מהאי טעמא:

מַרְבִּיעֵיץ עֲלִיה וְיֹלֶדֶת. וְזֹכֵר נָמִי יִכּוֹל לְהַרְצִיעוֹ עַל כִּמָּה נִחְזָוֹת: **אַלְמָא** לֹא מִקְבֻלָּת זֹכֵר. לֹאֹ מִשּׁוֹם

דאסער טריפה איזע יולדת דזפרק אלן
טריפות (חולין דף טז:) צעי למימר לר'
יהודה דיוולדת אלל דלל מקבלת זכר
וכדמשמע לישראל מדלל קאמער אלמל
דלל ילדל ט: אלל דלית בהמה
גסה מאי דר'א. קסהל לימל דלית לי
חי נושא דלל עמל צעפות כרצנן וי"ל
מדאסער רבי משום מורת כלי וזין
משמע דלפילו המיוחד לרביצת אדם
דמודו כ"ע דחי נושא אלת עמלו וא"כ
מורת צהמה גסה מאי היל וז' מלחוקות
דצבר: אלל האי דר'א משהי י"ה
אחי אלל מלאכה. תימה ל"ל האי
טעמל תיפוק ל"ל משום דלי משהי
ליה לפיטוס אחי למימר כחוס מכרי
לו כי היכי דגורי רצנן צעצורה דלל
ליתי למימר שלימה מכרה לו וי"ל
דודלי צעצורה יס לגזור דכיון דרצנן
איס להו מרביצין עליה זכר א"כ
מסהה לו זמן מרובה אלל בזמן מועט
דפיטוס ליס לן למיגור ליס לאו טעמל
דחי מלאכה: אלל האי דרשמיחיה
קא'. לאו דוקא נקט האי דהל צתס
שוורים גופייהו אמרינן אימור לשחיטה
וצניהו אלל להכי נקט הכי דלתל
לפאוקי צהמה גסה דמתני' דמיי
צצהמה טמאה נקט הכי אלל צצהמה
טהורה תלינן צעחיטה ואל"ל דסתס
שוורים גמי לרדיא צצני:
ארי

אלא בשבורה דלא
 ל הא דכי משהי ליה אתי לכלל מלאכה יאסור
 לא קא אסרי התם אלא דסתמיה לאו לשחיטה קאי
 חטיטה קאי אפילו רבנן שרו ת"ש דאמר רב יהודה
 רבי היו מקריבין שור של פטם ביום אידם חסר
 ייבין אותו היום אלא למחר חסר ד' ריבבן
 י אלא שחוט חסר ד' ריבבן שאין מקריבין אותו
 ושום דלמא אתי לשהויי וליטעמך שאין מקריבין
 מאי טעמא אלא רבי מיעקד מילתא בעי וסבר
 ותא וכי משהי ליה בריא ועביד מלאכה אמר רב
 בר תורא משהינן ליה ועביד על חד תרין:
 ס דובין ואריות וכל דבר שיש בו נזק לרבים אין בונין
 יצטרייא ובימה אבל בונין עמהם בימוסאות ובית
 פה שמעמידין בה עבודת כוכבים אסור לבנות:
 רב חסדא ואמרי לה אמר רב חנן בר רבא אמר
 כבהמה דקה לפירכוס אבל לא למכירה ואני אומר
 הגזו למכור מוכרין שלא למכור אין מוכרין תנן אין
 ת ולא כל דבר שיש בו נזק לרבים טעמא דאית ביה
 ה נזק לרבים שרי אמר רבה בר עולא בארי שבור
 ואליבא

עזרה ואלו קורין אותו אלמבר"א והיו עושין אותו לדחוף משם איש בצות עמהם: **צימוסיאות** גרסינן. צינן שאינו לאורך עבודת כוכבים ומוסיאות של עובדי כוכבים מותרין ומאי צימוס צימה של אבן אחת רקע הן עשויין עמוקין מאד והמים נופלין מתחתם ואנשים רוחצים בדמות אפרודיטא ציית המרחת שלהן [ולקחת מ: ד]: **גב'** **הבהמה** צהמה דקה פשטתה ידה אחר שפטתה וכלא החזירה אקורה: **הויא** כממה קודם שפטתה ופישטו יד לדקה אינה אלף הוואת וס היא וכשרה הכי מפרש התם וסיה גסה נמי דרכה לפשטו אלף פשטתה ידה וכלא החזירה אקורה: **אבל** לא **לממירה**. **ן**: הא. ארי דלית ציה ניוקא כגון ארי תרבות שרי אלמא **שבור**. הא דקתני מתני' דארי תרבות שרי צברי שבור: ואלעזא

אוי אפסא. בלא איבער: דרי שלים זיגייט. כשכלים עלי זיגן במלחמה קטלי בתריסין: עששים. חמיכות עצום שקורין מש"ש: דחשי מינייהו. מחלישין אותן בקורנים עד שנעשו דקות ועושין מהן כלי זיין: אפילו מרי. פשוטיר: הויגן. דולדוריא. לא מזין להו דחלישי מינייהו עלי זיין: כפזנא הינדואה.

של ארץ יהודו שאין עושין אותה אלא לכלי זיין: דמגני עינאון. נלחמים לשמור העיר ואת יושביה: שאינה יכולה להסירא. ומסתמא לשחיטה הגנה ולא משהי ליה ולא חזי ליה ישראלי די עובד כוכבים דמיפוק חורבה מינה לזבוי שלימה: והלא מרביעין עליה. ומשהו לה ומאן דחזי ליה די עובד כוכבים יליף מינה לזבוי שלימה: לשפלה. תאסרוהו דלא תחלד לעולם: דקטיל בסחיפיה. מלמדהו להרוג בידו את הנופלים ממלחמה. בסחיפיה מכת יד בהמה וחיה קרי סחיפא שמה כלפי מטה כמו סחיפ כסא (שבת דף טו:). אדנטור צלע: תורת בהמה גסה מאי היא. כלומר איסור טעם מכירת בהמה גסה מאי היא הא לא עביד מלאכה דחייב חטאת דנגזר משום נסיוני: מעשהו פריש. אגוז מלאכה: הא שפירטו ושמן מאד ואינו ראוי למלאכה: מהו. למוכרו לעובד כוכבים: אכל האי דאסי לכלל מלאכה אסור. דמשהו ליה וחזו ליה ללאחר זמן בדידה. ואע"ג דהשמה ליכא למיטחש לנסינוי מינה נפקא מינה חורבה למכור שאר שוריה לעובד כוכבים: לאו לשחיטה קיימא.

לכחוש ומשהו לה לגדל וולדות:
מקריצין. מס דורון למלך: שור
של פס. ועבודת ביון היטה:
היסור ד' ריבנן. הולא ד' ריבנאות
ממון בטל של יקריבוהו ביום אדס:
אלא למחר. פורתא מיכיון:
וכי משהו לה בריא עובד מלכא.
ממון כלומר היא אלתאקפתא
למסריה: בריא. מתחוק: וזידא.
פסס היה: בר סורא. שור שפטמורו
משהי היה עד דכחש: ועידי על
הרין בשוועתא אחרת:

מתני' ר'אין מוכרין ל
 עמהם בסילקי גדרום
 מרחצאות ^{ההגיע}
גמ' אמר רב חנינ
 רב יוחי גסה הרי ה
 אף למכירה מקום ש
 מוכרין להן דובין וארור
 גזק לרבים הא לית

קלר הוא וגויה כדאמר בנפ' סוטה (דף מא.) בימה של עץ עושים להמיטו. וכל אלה יש מן לרבים וכדי שלא יתפש ישראל שם אסור (א) ומפרש לקמן בפרק רבי ישמעאל (דף נב.) וקורין לו אלט"ר דקתני ומקריב וזחים דהוי תשמיש דתשמיש לעבודת כוכבים: **ומרחלאות.** ומתעלה ע"ג הכוכבים: **ריפא.** אריזול"ר. דרך עובדי כוכבים להט **ידקה לפירכום.** כדאמר גבי זהמה מסוכנת בשחיטת חולין (דף ק) דזהמה מסוכנת היא ואינה מותרת עד שתפרכס ואם לא פרכס נפש אבל גסה צין פשטה ולא כפפה בין כפפה ולא פשטה פרכס צל דהואל"ר נפש הלכך שחט חיה גסה מסוכנת ולא פרכס למימלי במנהגא אלא כזהמה גסה היא וכלל מקום ארץ מו חיה גסה מוכרין אלא וקשיא לרז וסיעתא לרז חנן: **בא**

(א) כִּימוֹ אֶם הִרְבֵּה אֶל
 תִּשְׁמַחֲמִי בְּנֵשׁוֹס אֶל, (ב)
 וְעַתָּה מוֹלֵךְ יָדִי אֶת מַלְכִּי
 יָדִי בְּרַם אֶת דַּחְשָׁלִי,
 (ג) וְנִבְלֵאֲשִׁי חִיָּה רַב פִּסְפֵּאֵל
 (ד) בְּמִצְרוֹת: בְּסוֹמֶכְתָּא (ה)
 שִׁיחָא, (ו) שְׂנַתֵּא (ז) וְיֵשׁ
 מִיִּשְׁרָאֵל, (ח) וְיֵשׁ מִיִּשְׁרָאֵל
 פִּיִּי דִּי בְּפִסְמַחֲמִי בְּרַם יָדִי
 מִתְרַלֵּה דִּהֲרֵנִי: אֶל הָרִבִּי לֵאמֹר
 גִּבְרוֹן לֵאמֹר, (י) גִּבְרוֹן הֶעֱרָךְ
 בְּנֵשׁוֹס רַבִּי, (יא) דִּימִיִּשְׁרָאֵל
 וְיֵשׁ מִיִּשְׁרָאֵל לְקִנְיָן עֲתוּדֵי
 דִּיִּשְׁרָאֵל בְּמִצְרוֹת: אֶל בְּרַם
 הִרְבֵּה בְּמִצְרוֹת: וְיֵשׁ
 מִיִּשְׁרָאֵל, (יב) אֶתִּי
 לְקִנְיָן רַבִּי לְקִנְיָן עֲתוּדֵי:
 (יג) וְיֵשׁ מִיִּשְׁרָאֵל מוֹלֵךְ מִ:
 דִּיִּשְׁרָאֵל בְּמִצְרוֹת: בְּדִיִּשְׁרָאֵל
 לְדָלָא;

הגהות הב"ח

(א) גב' אמר רב אשי. נ"ב
 גימטס ה"רן ו"ש אין
 דאמור ר' אשי נ"ו:
 (ב) רש"י ד"ה אַלְטֶנְדֵּיאַ
 וכו' איצטערניט וכו' שור
 אַלְטֶנְדֵּיאַ שור שמו
 מנגה ווארג אַנשׂס
 מדרוקט וסוקט: (ג) ד"ה
 גימטסאות וכו' אַלְטֶנְדֵּיאַ
 נלור ענדט כוכבס
 וקורירן לו אַלְטֶנְדֵּיאַ
 ופערשט לקמן בפ' ר'
 שפעאל אהא דקמי
 גימטסאות של ענדט
 כוכבס מוטרפן מאי
 מזבא ומלי גימטס גימא
 של אן ארבת מזבא של
 אבניס הרבא ומקריב
 עליה זמניס דהוי:

לעזי רש"י

מש"ש [משי"ש].
ערימות.
פשויו"ר [פשויו"ר].
מערד.
דולדור"א [דולדור"א].
מעד (מעין גרין).
אדונט"ר. להפיל.
אלמבר"א [אלמבר"א].
בימה.
אלטיו"ר. מזבח.
איוולד"י
[אר"ק].
וולד"ר. קמרן.

מוסף רש"י

שאינה יכולה
להתרפאות. ולעשות
מלאכה בשבת (בכורות ב:).

שיש בו ניזקא לרבים. אמר
אין מוכרין להן דובין